No. 292 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zaturdag 7 December

FRANKRIJK.

PARIJS, den 4den December.

De gewone briefwisseling dezer hoofdstad behelst het volgende:

» Wij kunnen het stellige berigt geven, dat er besloten is, ten gevolge van een gisteren gehouden kabinetsraad, dat de hertog *van Orleans* onmiddelijk naar Afrika zal vertrekken. De hertogen *van Nemours* en *Aumale* hebben de vergunning niet gekregen om hunnen broeder te volgen. Het vertrek van den hertog *van Orleans* is op den 20sten bepaald. Een groot getal hoofdofficieren heeft zich naar het kasteel begeven, om bij den hertog te verzoeken deel van zijnen staf uit te maken.

Het is nog onzeker of de expeditie door den maarschalk *Valée* zal worden gekommandeerd; sommigen vermeenen, dat de gouverneur van Algiers in de hoofdplaats der kolonie zal blijven en dat de maarschalk *Soult* het opperbevel over het expeditionnaire leger zal voeren. De laatstgenoemde heeft een groot gedeelte van den nacht, in tegenwoordigheid van den hertog van *Orleans*, bij den koning doorgebragt.

» Naar men zegt is besloten alle toebereidselen voor den togt te maken om de operatien in de volgende maand te beginnen; zoo de wegen echter op het oogenblik van vertrek, door de regens onbruikbaar waren, zou men tot het fraaije weder wachten, de onderscheiden punten inmiddels goed bezet houdende; het verblijf van den hertog *van Orleans* in Afrika kan dus tot in maart duren.

» Men verzekert dat alle regimenten die thans in Afrika zijn, terug ontboden zullen worden, naar mate er andere troepen aankomen, en dat het effectief van onze magt in de afrikaansche bezittingen op 40,000 zal gebragt worden.''

— De generaal *Bugeaud*, die sedert eenige dagen te Parijs is, heeft gisteren een lang onderhoud met den hertog *van Orleans* gehad; verscheiden generaals zijn gisteren op het bureau van oorlog ontboden; de generaal *Pajol* heeft zich van daar naar de Tuilerien begeven.

Geen der regimenten die te Parijs in bezetting liggen, zullen tot de expeditie behooren; gisteren is het bevel tot vertrek aan verscheiden regimenten afgezonden.

— In bijzondere berigten uit Oran wordt gemeld, dat *Abd-el-kader*, na zijne terugkomst van zijnen jongsten togt in het oostelijk gedeelde van zijn gebied, zich westwaarts naar de grenzen van Marokko begeven en zich daar verstaan heeft met agenten van den keizer. Sedert had hij zijne oorlogszuchtige proclamatien uitgevaardigd en waren er toezendingen kruid, enz. van Marokko naar het binnenland verzonden. Het was te vreezen, dat zich ook Marokkanen bij de troepen van den Emir zouden bevinden.

— In de bladen duurt de discussie nog voort over het antwoord door den koning aan de notarissen van het departement Eure-et-Loir gegeven. De oude kwestie over de beteekenis van de woorden *le roi règne et ne gouverne pas* is daardoor op nieuw ter spraak gekomen. De minister *Teste* heeft in den *Moniteur parisien*, ter logenstraffing van hetgeen een ander blad gezegd had, doen aankondigen, dat de door hem benoemde commissie hare zitting zou houden, terwijl dit blad overigens betoogt, dat een minister eene commissie kon benoemen, om zich voor te lichten, zonder den koning daarvan te onderrigten. Het *Journal des Débats* daarentegen beweert, dat het onderwerp daartoe gewigtig genoeg was, en dat de minister te kort had gedaan aan den eerbied aan den koning verschuldigd, met op zijn eigen gezag eene commissie van onderzoek in te stellen.

— De *Gazette des tribunaux*, behelst een uitvoerig berigt over de arrestatie van zekeren *Béraud*, een student, slechts 22 jaren oud, die men op het spoor was gekomen van het moordwerktuig in de straat Montpensier te hebben geplaatst en ontstoken. Hij was sedert het gebeurde uit zijn huis voortvlugtig, doch werd, ofschoon verkleed door een agent van policie, des avonds tusschen tien en elf ure, op straat herkend en na veel worstelens en met behulp van andere agenten, in verzekerde bewaring genomen. *Beraud* was met een tafelmes, een pistool en eenige patronen voorzien geweest. De gemelde persoon is gisteren voor den regter van instructie *Zangiacomie* verhoord, na confrontatie met zekeren *Duval*, die vroeger gearresteerd was en de behulpzame hand aan *Beraud* zou geboden hebben.

— De berigten uit Madrid tot den 26sten November, houden dat het ministerie, naar het algemeen gevoelen, bij de aanstaande verkiezingen winnen zou, en de nieuwe kamer beter gestemd zou vinden ten aanzien van het bestuur, dan de voorgaande. Zoo de meerderheid voor het ministerie dan al niet zeer groot mogt zijn, zouden de openbare zaken echter haren gang kunnen gaan en men eenige wetten, die bij het algemeen moesten bijval vinden, kunnen doen aannemen. De oppositie, vooral de geexalteerde partij bleef nog steeds woelen, trachtende de lagere volksklasse op te ruijen; ook sprak men dat eenige leden van de ontbonden cortes een soort van manifest aan de natie wilden opmaken.

De *Eco. del Arragon* van den 28sten vermeldt, dat de constitutionele troepen den 24sten nog dezelfde stellingen bezet hielden; de karlistische troepen waren den 23sten te Monroijo en in de omliggende dorpen en burgten: zij versterkten het kasteel van genoemde plaats, en de toegangen en hoogten in die streken.

Het Madridsch blad *l'Eco del Comercio* van den 26sten, zegt dat, naar al de ingekomen berigten, er in het geheel niet gedacht wordt, aan onderhandelingen met *Segarra* of met *Cabrera*. Het plan van den hertog der overwinning was, om in de winterkwartieren terug te trekken en de verdere operatien tot het voorjaar uit te stellen.

— Ter Beurse van heden (4. December) was de fonds-notering: 5pct. 112,75; 3pct. 82,40; Nap. r. 103,13; Sp. Ardoins 25¾ Passive 6 drie achtste; Rom. L. 101⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 3den December.

Den 22sten ll. heeft de Paus in het geheim collegie van kardinalen eene allocutie gehouden, waarin Z. H. zich bitter beklaagt over den toestand der kerk in Rusland, bepaaldelijk over den afval van het R. K. geloof van verscheidene bisschoppen en andere kerkelijke personen in Lithauen en Wit-Rusland die met hunne gemeenten tot de grieksche eeredienst zijn overgegaan, terwijl Z. H. diep bedroefd was over het lot van die R. K. leden in de gezegde gewesten, die in weerwil van het gegeven voorbeeld, in den schoot der R. kerk gebleven waren; want het was de aandacht van den H. Stoel niet ontgaan, hoe groot nadeel voor deze getrouw geblevenen uit den afval van anderen was voortgevloeid, en hoeveel zij wegens hunne standvastigheid moesten verduren. Het slot der allocutie is als volgt: » Na dit alles, eerwaardige broeders, kunnen wij het geenszins verbergen, dat de oorzaak van onze smart over den toestand der katholijke kerk in de uitgestrekte grenzen van het russische rijk, van nog grooteren omvang is. Want wij weten, in welken grooten kommer onze allerheiligste godsdienst aldaar sedert lang zucht. Wij hebben om denzelven weg te nemen geene bemoeijing onzer opperherderlijke zorg achterwege gelaten, en zullen het in het vervolg aan geen pogingen bij den grootmagtigen keizer laten ontbreken, daar wij nog hopen, dat hij bij zijne onpartijdigheid en [illegible] onze vorderingen en wenschen welwillend zal gehoor verleenen.

— Brieven uit Rome van 19 November, in de [illegible] gemeine Zeitung medegedeeld, behelzen het volgende:

» Z. H. de Paus is nog niet hersteld van de hevige [illegible] vallen die voor eenige weken zijn leven in gevaar bragten. De loop der kerkelijke aangelegenheden in Pruissen: de jongste berigten over de voornemens der Russische regering, welke niet vreemd schijnt van het nemen van maatregelen, die aan Rome alles behalve aangenaam zouden wezen; de aan het karakter van den verheven zieke eigene ongeduldigheid, en een dringend verlangen, om den bezwaarden toestand der van alle kanten bedreigde kerk [illegible]

lijk in een openbaar consistorie te beklagen, maar bovenal de drie afvallige Russische bisschoppen in den ban te doen en op het aan Rome getrouw gebleven overschot van hunne geestelijkheid eene lofspraak te houden, — dit zijn de zaken, die den Paus tegenwoordig met bezorgdheid vervullen, en zijn volkomen herstel vertragen.

» Men verwacht alhier binnen kort den heer de *Chateaubriand*. Zoo het schijnt, staat zijne komst in verband met de aanwezigheid van den Hertog van *Bordeaux*."

— De jongst te Weenen aangekomen post uit Konstantinopel heeft geen nieuws van aanbelang aangebragt. De nieuwe fransche gezant de heer *de Pontois*, scheen alle krachten in te spannen, om invloed op de Porte te bekomen. Ook in deze berigten wordt het vermoeden geuit, dat er eerstdaags eene vredelievende schikking tusschen de Porte en *Mehemed*-ali zou getroffen worden. — De prins *van Joinville* had den togt naar Trapezunt ondernomen.

ENGELAND.

LONDEN, den 4den December.

Men verzekert dat de bijeenroeping van het parlement stellig op dingsdag den 14den Januarij bepaald is.

— Laatstleden Vrijdag heeft wederom een man die aan verstandsverbijstering lijdt, pogingen gedaan om in het kasteel van Windsor door te dringen, bewerende koning van Engeland te zijn en eene gemalin te zoeken.

— Volgens berigt uit de Vereenigde Staten, houdt men zich aldaar bezig met de verkiezing van eenen president: alles doet echter vermoeden, dat de heer *van Buren* herkozen zal worden. De finantiele toestand aldaar heeft eene gunstige wending genomen, zoodat de banken van New-York en Boston in de mogelijkheid zijn, hare betalingen in specie voort te zetten. Men vreest echter, dat dit nog niet zoo spoedig met de andere banken, vooral die in het zuiden, het geval zal kunnen zijn.

— Met de stoomboot *Braganza* heeft men tijdingen uit Lissabon mede tot den 25sten. Bij het vertrek der boot, sprak men algemeen van eene op handen zijnde verandering van kabinet. Reeds werden de ministers genoemd, die den nieuwen raad zouden uitmaken. Zij waren meerendeels in den geest der grondwettiggezinden: de graaf *de Bomfin* zou met de zamenstelling van dat kabinet belast zijn.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 91; Ned. 2½ pCt. 52⅝; Spanje 25 drie achtste; Portugal 23½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 5den December.

In de zitting der kamer van vertegenwoordigers was gisteren aan de orde de discussie van het budget der middelen en wegen. Vooraf voerden de heeren *Delehaye* en *Dumortier* het woord, om zich op den gewonen hevigen toon te beklagen, dat hun het geratificeerde traktaat der 24 artikelen niet naar eisch was medegedeeld. De minister *de Theux* antwoordde dat de ontwerpen der traktaten aan de kamer waren medegedeeld, en beloofde nu ook de ratificatien, die overigens zuiver en eenvoudig waren, weerleggende de minister voorts een betoog van den heer *Dumortier*, dat de koning der Nederlanden minder aan het traktaat gebonden was dan de koning der Belgen.

Bij de discussie van het budget is de heer *de Brouckere* opgetreden om het ministerie in deszelfs zamenstelling en wegens deszelfs daden aan te vallen; het bestuur ontbraken eenheid en kracht; het was onzeker in zijne handelingen, en gaf daardoor aanleiding dat overal onverschilligheid meer en meer veld won; het bestuur was meer bedacht om den buitenlander te believen, dan om 's lands belang te behartigen; de ontwerpen op de douanen, de fransche steenkolen, betreffende de vreemde officieren, waren de bewijzen daarvan, enz. Voortgaande met over het budget te spreken, hing hij een somber tafereel van den finantielen toestand op, en beklaagde zich, dat het budget van uitgaven niet vóór dat van de middelen in discussie was gebragt. De heer *van den Bossche* voerde daarna het woord. De minister *De Theux* zou in de zitting van heden den heer *de Brouckere* beantwoorden.

In den aanvang der zitting zijn aan de kamer aangeboden twee ontwerpen, het een voorstellende om den standmeter der maten en gewigten bij de kamer te bewaren; het ander om de oude munten buiten werking te brengen; voorts een derde ontwerp, betrekkelijk den uit- en invoer van de gerst.

— Het Antwerpsch Handelsblad vermeent op goede gronden te weten, dat Belgie met het pruissisch gouvernement een handelstraktaat gesloten heeft op dezelfde grondslagen, als het traktaat tusschen Pruissen en Holland.

— De raadkamer der regtbank van eersten aanleg te Gent heeft gisteren hare beslissing genomen in de bekende zaak nopens den *Messager de Gand*. Uit hetgeen daaromtrent openbaar is geworden, blijkt: dat de heeren *d'Herbignij* en *Metdepenningen* waren beschuldigd: 1°. de eerste als aanlegger, de andere als medepligtige, van eene zamenzwering, ten doel hebbende, hetzij om de regering of de opvolgingsorde des troons omver te werpen of te veranderen, hetzij van aanzetting der burgers of inwoners, om zich tegen het Koninklijk gezag te wapenen; 2°. of ten minsten de heer *d'Herbigny*, dat hij een niet goedgekeurd voorstel gedaan heeft, om eene zamenzwering te doen, en de heer *Metdepenningen* van medepligtigheid, als dat voorstel niet geopenbaard hebbende; 3°. de heer *d'Herbigny*, ook nog van aanzettting tot burgeroorlog, de heer *Backeljau* van medepligtigheid; 4°. deze laatste nog van boosaardiglijk en in het openbaar het constitutionele gezag des Konings te hebben aangerand.

De raad heeft 1°. de drie eerste punten van beschuldiging nopens de heeren *d'Herbigny* en *Metdepenningen* afgewezen; 2°. eerstgenoemde (de heer *d'Herbigny*) verzonden naar de kamer van beschuldiging, wegens aanranding van het constitutioneel gezag des Konings; 3°. de invrijheidstelling geboden van den heer *Backeljau*, blijvende dezelve nogtans verantwoordelijk, tot dat de schrijver van het geïncrimineerde artikel regtens zal bekend zijn geworden.

Men zegt, dat het openbaar ministerie tegen deze beslissing in oppositie is gekomen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8den December.

Heden wordt de heugelijke verjaardag van Z. K. H. den Prins *van Oranje* alhier gevierd, met het uitsteken van de vaderlandsche vlag van de openbare gebouwen en van verscheidene particuliere huizen, alsmede met eene groote parade van het garnizoen, terwijl ook door de kweekelingen der Konink. Milit. Akademie, op het plein voor het Akademie-gebouw, eene groote parade voor de beide heeren kommandanten gehouden wordt.

— Men meldt ons uit Oosterhout het volgende:

» De kostelijke schilderij verbeeldende, *Christus* genezende den melaatschen, is alhier aangebragt, en voor tijd en wijle in het gasthuis geplaatst geworden. Dit overheerlijk stuk is tijdens de laatste tentoonstelling te Brussel, alreeds door alle kunstminnaars bewonderd geweest, en de Belgische dagbladen hebben aan den jongen schilder *Eduard van Ertrijck*, daarover allen verdienden lof toegezwaaid. De waardigheid van het *Christus*-beeld, de ondersteund wordende melaatsche, de aandoenlijke uitdrukking van de vrouw en het kind, de naauwkeurige teekenkunst en de krachtige kleuren, die in deze schilderij doorstralen, en de verschillende aard- en uitdrukking der menigvuldige beelden, die men daarin ontwaart, moeten de inwoners van Oosterhout overtuigen, dat zij eenmaal te regt zich zullen mogen beroemen over eenen stadgenoot en kweekeling van den vermaarden *de Keyzer*, aan wiens penseel Europa alreeds zoo vele meesterstukken te danken heeft. Die kostelijke schilderij is, door *Eduard van Ertryck* aan de R. K. gemeente van Oosterhout, present gedaan, en alle weldenkende minnaars van schoone kunsten hebben hem daarvoor alle eer en de verdiende dankbetuigingen bewezen."

— Gisteren hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal het onderzoek voortgezet over de antwoorden der regering op de leeningswet; alsmede over het voorgedragen eerste boek van het wetboek van strafregt. Tegen het einde der week zou waarschijnlijk nog eene openbare zitting gehouden worden, terwijl de beraadslagingen over de verschillende aanhangige ontwerpen van wet waarschijnlijk in de volgende week eenen aanvang zullen nemen.

— Men wil, dat de reis van zijn Hoogwaarde msgr. *van Wijkerslooth* naar Rome, in een dadelijk verband staat met de herstelling van het oudbisdom van Roermonde. De Bisschop van Curium zal, naar men wil, vergezeld zijn van zijner hoogw. secretaris-kapellaan, en de dag van vertrek moet tegen half December bepaald zijn.

— Volgens het Handelsblad zouden er ernstige overwegingen aanhangig zijn, om het Provinciaal gouvernement van Noord-Holland, naar Amsterdam over te brengen, waarvan reeds vroeger sprake is geweest.

— Te Amsterdam is dezer dagen aangekomen, de kostbare menagerie van den heer *C. van Aken*, door het genootschap *Natura artis magistra* aangekocht. Dezelve is voorloopig in een gedeelte der kaserne Oranje Nassau, hiertoe goedgunstig door de regering afgestaan, geplaatst, tot een geschikt lokaal voor het verblijf van levende dieren, zal zijn opgerigt.

— Op den 14den December aanstaande, zal aan het lokaal van het provinciaal gouv. te Middelburg, worden aanbesteed: het bouwen van eene geheel nieuwe zaal, binnenw. lang 25 el en breed 9,30 el, en een portaal, lang 5,50 el, met de vereischte toegangen en eene gaanderij: mitsgaders eenige veranderingen en inrigtingen tot kamers in het oud gebouw: alles voor het provinciaal geregtshof te Middelburg, om met de werkzaamheden in het voorjaar van 1840 te beginnen, en dezelve in dat jaar te voltooijen.

— De Hooge Raad heeft, dezer dagen bij arrest, onder anderen, *verworpen* het beroep in cassatie, ingesteld door *van der Ven* en *Schwabach*, tegen een arrest der Criminele Regtbank in Holland, van 29 Aug. jl., waarbij vooral van gewigt was, dat als grond tot Cassatie van het uitgesproken arrest was aangevoerd, dat in de instructie der zaak, de Regter-commissaris bij de Districts-Regtbank te Leiden, in plaats van door den Griffier of zijnen substituut geassisteerd te zijn geweest, gelijk de wet dit stellig voorschrift, in zijne verhoor was bijgestaan door een beëdigd klerk ter griffie, hetgeen, zelfs naar

het gevoelen van den waardigen ambtenaar van het C. R. bij den H. R., eene schending der wet daarstelde, eene radicale nietigheid opleverde. De Hooge Raad heeft beslist, dat art. 124 w. v. strafvord. aan den beklaagden de bevoegdheid verleende, om aan het Provinciaal hof, in de raadkamer vergaderd, eene memorie in te leveren, waarbij, bij de gronden, welke de instructie der zaak nietig deden zijn, had kunnen en moeten ontwikkelen, in welk geval het hof, afstond van art. 131, w. v. strafv., had kunnen bevelen, dat er nieuwe bewijzen werden ingewonnen; dat bovendien art. 150, w. v. strafv., de drie gevallen opgeeft, waarin *uitsluitend* tegen het arrest van teregtstelling cassatie kan worden aangevraagd; maar dat de requiranten niet ten behoorlijken tijde, en voor het wijzen van het arrest van teregtstelling, hunne gronden tegen de instructie van het regtsgeding hebben ontwikkeld; dat daarop thans niet meer kan worden teruggekomen, en dat derhalve de requestranten bij het door de Crimineele Regtbank in Holland uitgesproken arrest van veroordeeling niet zijn bezwaard.

Nog heeft de Hooge Raad heden *verworpen*, het beroep in cassatie, ingesteld door *J. van Veen*, *J. van Harse* en *D. Ladru*, tegen het arrest van het Prov. Geregtshof van Gelderland, waarbij zij ter zake van den moord te Kuilenburg, tot de doodstraf zijn veroordeeld.

HOOG MILITAIR GEREGTSHOF.

Ook dit hof is ter sprake gebragt ter gelegenheid van de beraadslaging over de begrootingswetten (hoofdstuk justitie). Reeds vroeger hebben wij aangetoond, dat het hof zooals het nu is zamengesteld, niet overeenkomstig de grondwet is geconstitueerd: dat het getal *leden* van dit collegie geenszins onderling in verhouding staat, zooals de grondwet dit wil; dat er niet zijn drie regtsgeleerden, drie land- en drie zee-officieren; dat, zoo het al twijfelachtig ware of de president wel onder de *leden* behoorde begrepen te worden, dan toch wel stellig zeker niet het officie bij dat hof, want de Wet heeft gewild een gelijk getal *regters*, en niet bij art. 188 der Grondwet de openbare regts-vordenaar onder die algemeene zamenstelling begrepen. Dit blijkt uit eene bedaarde lezing van het regt systema bij de Grondwet voorgeschreven; dit blijkt nog nader uit de zamenstelling van het personeel van den Hoogen Raad, volgens welke de leden ieder eene provincie vertegenwoordigen, except de provincie Holland die door meerdere leden vertegenwoordigd wordt; de verhouding van een tot vier gaat goed; maar indien wij onder dit woord *leden* ook den president, vice-president, het openbaar ministerie en de griffie wilden begrijpen, dan zou de verhouding geheel willekeurig en buiten alle evenredigheid zijn. Dus blijk daaruit dat de regering het woord *leden* van de Grondwet in eenen meer bepaalden zin bezigt, en zekerlijk nooit dan onder derzelver vertegenwoordigers begrijpt, als geheel op zich-zelven staande ambtenaren. Met juistheid is dus in de afdeelingen der Tweede Kamer de bedenking gemaakt omtrent de wijze van zamenstelling van dit Hof, dat zoo wij vermeenen, nog altijd is geconstitueerd naar eene provisionele instructie. Doch men heeft ook de opheffing verlangd van dat regterlijk collegie, en wij hopen en vertrouwen dat de regering nooit aan dien wensch zal toegeven. Dat Hof moge kostbaar zijn in onderhoud, noodzakelijk is het boven bedenking, en zoo lang wij eene zalke allerellendigste militaire proces-orde zullen hebben, zoolang als het militaire wetboek aan den regter zal toelaten, om voor onvoorziene gevallen aan strafschuldigen arbitrairlijk eene straf op te leggen, naar de schijnbare overeenkomst van het onvoorziene misdrijf met andere voorziene misdrijven, zoo lang de leden der krijgsraden niet uit speciaal daartoe geschikte en aangestelde officieren zullen zamengesteld zijn, die tijd en gelegenheid, lust en bekwaamheid hebben, om de Wet te bestuderen, zonder zich te moeten ophouden met het materiele van de garnizoens- en kaserne-dienst, zoolang de auditeur van het collegie tijdelijk aanklager is, die aan de deliberatien der Krijgsraden deel neemt, zoolang zal een hoog militair geregtshof een allernoodzakelijkst bestaan in ons Rijk behouden. Want het moet niet uit het oog verloren worden, dat het staande leger ook bestaat voor een groot deel uit slechts tijdelijk dienende burgers, dat ook de schutterijen onder die wet kunnen gebragt worden, zooals zij er lange jaren onder hebben gediend; en dat de geheele inrigting van het militair justitie-wezen als van zooveel gewigt, ernstige voorzieningen behoeft. Met dat al, is naar juistheid de opmerking gemaakt, dat de kosten voor bureau- en lokaal-behoeften enz. enorm hoog zijn opgevoerd; eene begrooting van onkosten, die in vergelijking en verhouding voor hetgeen uitgetrokken is voor den Hoogen Raad, bij uitstek groot is, laat staan bij de onbeduidende som die voor al de Geregtshoven, Regtbanken en Kanton-geregten daarvoor is uitgetrokken. Dit moet te meer in het oog vallen, als men de tegemoetkoming aan den advokaat-fiskaal ad ruim twee duizend gulden voor zijn bureau, schrijfloonen en andere kosten, vergelijkt met de geheel en al onvoldoende en geringe tegemoetkoming die aan de procureurs-generaals bij de Provinciale Hoven wordt toegekend, en, die ongelijkmatig in de onderscheidene provincien verdeeld, bij geene de kosten kunnen dekken die zij te maken hebben. Als daarbij gevoegd wordt, dat het personeel der substituten-griffiers bij de Hoven en Regtbanken, hier en daar te gering is, en dat in arrondissementen van grooten omvang, zooals wij dit bepaaldelijk omtrent deze onze provincie weten, de ambtenaren overladen zijn met bezigheden, die zij niet genoeg kunnen bespoedigen, zoo geven wij in bedenking, of men niet zou mogen overgaan tot het aanstellen van beëedigde klerken, die onder den titel van honoraire of fungerende substituten-griffiers, den regters-commissarissen zouden mogen bijstaan bij de verbooren, ten einde daardoor voor te komen, dat onder het een of ander expedient, de gehoudenheid aan de Wet wordt erkend, doch inderdaad ontdoken.

KINDER-BEDERFKUNDE.

6.

Wij hebben boven aangemerkt, dat de verzwakking des ligchaams eene natuurlijke verslapping van den geest medebrengt. Dit te bewijzen is onnoodig. Herinner u slechts, om den naauwen band tusschen ziel en ligchaam te begrijpen, eenen rijk bezetten maaltijd. Gij hebt daar eene menigte zware, eene menigte fijne spijzen, en eene groote hoeveelheid lekkernijen gebruikt. Gij hebt meer dan gewoonlijk gegeten; natuurlijk zijt gij eenige uren er na onbekwaam om met oplettendheid, ijver en verstand te werken. De geest is als het ware ook verzadigd; hij is uitgedoofd, en onbekwaam om zich in te spannen. Menschen die gewoon zijn, altijd onmatig te eten en veel te slapen, zijn veeltijds dom en traag. De ziel van hem die te veel gedronken heeft, is zoo wel dronken als het ligchaam; is het ligchaam ziek, de ziel is het ook; wordt het ligchaam oud en zwak, de geest insgelijks. Lijdt men zware pijn, de geest kan zich met geene andere gedachte bezig houden. Lijdt de ziel daarentegen, ook het ligchaam vergaat als sneeuw voor de zon. Men ziet dit bij teleurgestelde liefde, miskenning, droefgeestigheid; en wat dies meer zij.

Past men nu deze denkbeelden op een kind toe, op de vorming van deszelfs ligchaam en geest, wat rijk gezigtspunt opent zich dan voor den denker. Hoe vaak is eenig ligchamelijk lijden, de oorzaak van eene natuurlijke ontevredenheid, korzeligheid, of wat het ook zijn moge. Wilt gij nu tegen het gevolg en niet tegen de oorzaak optreden — dan handelt gij als een die een dam tegen den stroom leidde, omdat hij hem in den weg stond; neen, de oorzaak, de bron zelve moet gedempt worden. De kinderbederver ziet op geen ligchaam of geest; wat hem niet bevalt dat zoekt hij te weren, om het even of het gevolg of oorzaak is.

Ik ken een kind dat gewoon was, door schreeuwen zijnen wil te krijgen, dewijl moederlief het van zijne geboorte af leerde, dat het slechts behoefde te huilen om zijnen wil te krijgen; naderhand toen er een jonger broertje kwam, werd het aan een kindermeisje overgegeven. Dit kindermeisje ziet de zaak anders in; het houdt niet van schreeuwen, het beknort en dreigt den kleinen dwinger zonder hem aan het verstand te brengen, dat het schreeuwen niet goed is; het wil met geweld keeren, wat zoo natuurlijk ontstaan was; maar van stonden aan verheft het kind zijne stem tienvoudig. Nu moet het om der moeder wil, die het hooren kan, gesust worden, vleijende woorden volgen op harde taal, als zoete koek op peper en zout. Nu wordt het stil; maar daar is weder iets anders wat het wil en niet krijgen kan, het weet echter dat het luider en luider schreeuwende verwinnen zal. Daar wordt het kind een onverwachte slag toegediend; dat is valsch, denkt het; de eerste maal kreeg ik harde woorden, de tweede maal zoete woorden, en nu klappen. Het begrijpt er niets van; in de tegenwoordigheid der moeder is het dienstmeisje zachter dan in hare afwezigheid, „ dat is schijn," zegt het kind, en tracht nu zich ook door schijn, door de wereld te helpen!

De dienstmaagd valt van lieverlede wat harder. Het kind wordt door haar geknepen, gestooten, en in alles met geweld gesteund, voornamelijk in de afwezigheid der moeder, eene slaafsche vrees voor haar begint den kleinen knaap te bezielen. De dienstmaagd is in harer meesteresse bijzijn gansch anders, zelfs kruipend, vleijend en laag. Wat heerlijk voorbeeld heeft de kleine man voor zich. Eene zoo natuurlijke dwingelandij moest het jeugdig hart op eene geweldige wijze schokken. Het leerde *haten*. Het leerde zich *wreken*. Werd het kind gestraft, omdat het schreeuwde, het wist niet dat het schreeuwen strafwaardig was; nu leerde het dit in eene, en wel in eene dienstmaagd kennen, die het haat en op wie het zich zoekt te wreken.

Op de dienstmaagd weet hetzich niet te wreken, maar gij leert het hem. Het kind stoot zich aan de tafel, gij zegt: » geef de tafel een klap – stoute tafel!" het kind doet het. Het kind wreekt zich hier; ginds kropt het zijne wraak op!

Zoo wordt het groot. Een iegelijk die hem in den weg komt hemint hij, als hij altijd zijnen wil doet, haat hij, als hij hem tegenstand biedt. Hij wreekt zich op den laatsten waar hij kan; waar hij niet kan, stelt hij de wraak uit. De kleinste kleinigheden bij een kind zijn oorzaken van de grootste gevolgen. Dat gij het ligchaam kneldet door banden, was oorzaak dat het kind niet wel zich gevoelde, en dat het schreeuwde, dat gij het telkens liet eten of drinken als het schreeuwde, dit veroorzaakte zuur in de maag van het kind; het zuur gaf aanleiding tot nieuw geschreeuw, het nieuw geschreeuw dwong u tot nieuwe toegevendheid. Nu is het arme kind van u af, en wordt op eene gansch andere wijs door uwe meagd, dan door u behandeld; zeer hard in uw afzijn, omdat het een naar schreeuwerig kind is, zeer vleijend en vriendelijk in uw bijzijn. Het leert schijn en waarheid kennen, en als het te pas komt gebruiken. Het leert dwingelandij kennen, en als het te pas komt, op zijne beurt, gebruiken. Het leert haten, omdat het onregt behandeld wordt; zich wreken, waar het kan, den wraak uitstellen en verkroppen, waar het dien niet kan koelen. Zoo wordt het kind groot. Wie zal het verbeteren? Gij niet, want gij ziet zijne feilen niet eens; hij weet ze voor u te verbergen. Gij kent zijn hart niet, want hij is ongemerkt in uwe nabijheid met alle zijne feilen groot geworden.

Al verder naar eene kostschool. Niet waar? Met zulke beginsels zal het daar wel gaan!

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (5 *December*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 52⅝, negen zest., ⅝; dito 5 pCt. 98⅝, 11/16; Kansb. 24 dert. zest., ¾, 25; Am. Syndik. 4½ pCt. 94½, drie achtste; Handelm. 167, 166½, 167¾; O. Indie 5 pCt. 90¾, ⅞; Ardoins 85 à 23 dert. zest., ⅝; Coupons 18¼, drie achtste; oude Russen 104⅛; Roebels 67½; Metall. 103¾; Col. 19 elf zest.

*** Heden beviel van eenen *ZOON*, F. DE BLIJ, Echtgenoot van den Kapitein-Adjudant

G. C. E. VAN DAALEN.

BREDA, den 5 December 1839.

Eenige Kennisgeving.

*** G. J. A. BEIJERINCK, Boekverkooper te *Amsterdam*, heeft verzonden en is alom te bekomen:

I. *Almanak voor het Schoone en Goede*, voor 1840, verzameld door Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA, voorzien met uitvoerig op *Staal* gegraveerde Platen, door TÉTAR VAN ELVEN, LANGE, KAISER, SLUITER en ZEELANDER; waaronder eene Plaat, voorstellende de Schilderij van C. J. L. PORTMAN, *Peter den Grooten in zijn Huisje te Zaandam als Werkgast voorstellende; aldaar opgehangen ter gelegenheid, dat de Grootvorst van Rusland hetzelve in 1839 met een bezoek vereerde.* In Karton en Koker, verguld op snee. *ƒ* 1,80.

II. *Almanak voor de Jeugd*, voor 1840, door de Wed. A. B. VAN MEERTEN en Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA, inhoudende in *Proza*: het onvoorzigtige Knaapje. — Vader en Moeder hebben wij even lief. — Kleine, vermakelijke, Natuurkundige Proeven. — Van kwaad tot erger. — Van goed tot beter. — De trouwe Herder. — De Visschen. — God weet best, wat ons nut is. — Evelina, of niets boven een goed geweten. (In eenige tooneelen.) *Poëzij*: De goede Grootvader. — De kleine Schutter. — Moeders Verjaardag. — De Hondjes, — en de drie Leeftijden. Voorzien met 12 op *Staal* gegraveerde Plaatjes, à 90 Cts., of gekleurd in Karton en Koker. *ƒ* 1,40.

III. JUVENTA. *Almanak voor jonge Lieden van beiderlei kunne*, voor 1840; verzameld door Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA; inhoudende onder anderen: Het Paard en de Ezel, door TEN KATE. — De Hen, die gouden Eijeren legde, door denzelfden. — De Jeugd van een groot man, door J. HONIG Jz. — Vader Tjaard. — Cent années de l'homme, door CLAVAREAU. — De Weduwe. — Avondgedachten aan den besten Vader, door J. W. MÜLLER. — Margaretha Roper. — Vanité de nos espérances, door CLAVAREAU. — De togt naar de Noordpoolgewesten. — Ouderliefde, door P. MOENS. — De Tongen, of de Amerikaansche Struisvogel. — De arme Kinderen, door A. L. G. TOUSSAINT. — De Kinderen van den Molenaar. — Het jonge Laplandsche Slavenmeisje, door A. BIBEN, enz. enz.; voorzien van een gegraveerd Titel-Vignet en van diverse Platen, in 8vo. formaat, in Karton en Koker . . . . *ƒ* 2,20.

IV. A. BIBEN, *De Heer van Meerwijk en zijne Zonen, of het verderfelijke der Sterke Dranken*, enz., in 8vo. met Vignet. *ƒ* 0,80.

V. Mr. ROBIDÉ VAN DER AA, *Vaderlandsliefde de bron der schoonste deugden.* Een Leesboek voor de Nederlandsche Jeugd; met Portretten en Platen, in 8vo. . . . . *ƒ* 1,25.

VI. C. SCHMID, *De vruchten eener goede opvoeding.* Verhalen in Brieven, met Platen, in 8vo. . . . . *ƒ* 1,25.

VII. CORN. DE JONG, *Reizen naar de Kaap*, enz. Voor jonge lieden bearbeid door J. OLIVIER Jz., met Platen. . . . . *ƒ* 2,40.

VIII. *Bloempjes voor de Nederlandsche Jeugd*, door Mevr. VAN MEERTEN, en Mr. ROBIDÉ VAN DER AA, met 12 Plaatjes, à 90 Cents; en gekleurd in Karton . . . . *ƒ* 1,25.

IX. *Tafereelen en Gedichtjes voor de Jeugd*, door dezelfden en van denzelfden prijs. — X. *Aangenaam Allerlei voor de Jeugd*, door dezelfden en van denzelfden prijs. — XI. *Nederlandsche Kleederdragten*; een geschenk voor Knapen en Meisjes, door Mr. ROBIDÉ VAN DER AA, in 8vo, met 16 gekleurde Plaatjes . *ƒ* 0,70.

*** Bij de Boekhandelaren L. E. BOSCH EN ZOON, te *Utrecht*, ziet heden het licht:

1°. DE VIERDE JAARGANG VAN DEN

MINIATUUR-ALMANAK,

VOOR HET JAAR 1840.

Versierd met fraaije Gravures van den kunst-graveur J. P. LANGE, en een Muzijkstukje.

De Bijdragen in dit Boekje zijn voornamelijk van de Heeren J. IMMERZEEL, J. P. HEIJE, J. I. L. TEN KATE, R. BENNINK JANSSONIUS, L. J. A. TOLLENS, A. NIERMEIJER, J. R. CHRISTEMEIJER, A. A. T. VISSCHER, A. WINKLER PRINS CLAVAREAU, Mej. P. MOENS, M. H. DE GRAAFF, D. J. DEN BEER PORTUGAEL, enz.

De prijs is, in karton verguld op snede met koker, 90 Cents.

2°. Jhr. Mr. H. M. A. J. VAN ASCH VAN WIJCK, GESCHIEDKUNDIGE BESCHOUWING VAN HET OUDE HANDELSVERKEER DER STAD *UTRECHT* van de vroegste tijden af tot aan de 14de Eeuw. *Tweede Stuk*, à *ƒ* 2,20.

3°. *ALLEREERSTE BEGINSELEN DER TOONKUNST*, of GRONDBEGINSELEN DER ALGEMEENE MUZIJKLEER. *Eene handleiding bij het privaat en klassikaal Onderwijs*, door A. P. F. DE SEIJFF, *ƒ* 1,00.

4°. TIJDREKENKUNDIGE TAFEL VOOR DE GESCHIEDENIS DES VADERLANDS, TEN DIENSTE DER SCHOLEN, door *H. J. ABBRING*, à 20 Cents.

N°. 1 en 4 dezer Werken zijn aan de voornaamste Boekhandelaren verzonden, en N°. 2 en 3 zullen binnen weinige dagen volgen.

*** Aucun pectoral n'a encore obtenu de succès dans le traitement des maladies de poitrine, des RHUMES, des TOUX, des CATARRHES, des COQUELUCHES, etc., comme le SIROP PECTORAL et la PATE PECTORALE de MOU DE VEAU au LICHEN D'ISLANDE, préparés par M. PAUL GAGE, pharmacien de *Paris* (1). Ces préparations ne contiennent PAS D'OPIUM.

(1) Le SIROP PECTORAL et la PATE PECTORALE de MOU DE VEAU au LICHEN D'ISLANDE, préparés par M. PAUL GAGE, ph. à *Paris*, rue de Grenelle St. Germain, 13 se vendent à VAN DEN GOORBERGH à *Breda*. Toutes les bouteilles de SIROP DE MOU DE VEAU qui ne seront pas bouchées avec de l'étain portant la signature incrustée de M. PAUL GAGE, doivent être rejetées *comme contrefaites.*

Librairie Militaire de BROESE & COMP., *à Breda.*

ENCYCLOGRAPHIE DES SCIENCES MILITAIRES

OU COLLECTION DES MEILLEURS RECUEILS ET JOURNAUX PÉRIODIQUES, FRANÇAIS ET ÉTRANGERS, QUI TRAITENT DE LA SCIENCE, DE L'ART ET DE L'HISTOIRE MILITAIRES.

CONDITIONS DE L'ABONNEMENT.

Il paraîtra, chaque mois, en outre de plans ou cartes, un cahier in-8° à deux colonnes, d'environ 15 à 16 feuilles d'impression, papier et caractère conformes au *spécimen* du Prospectus, et comprenant, savoir:

			Prix, pour la Hollande;		Prix, à Paris:
A partir du 15 avril 1840,		le *Spectateur Militaire*,	10 florins	au lieu de	36 francs.
»	1er janvier	» le *Journal des Sciences militaires*,	14	»	36
»	»	*la Sentinelle*,	5	»	16
»	»	*l'Armée*,	4	»	17
»	»	*Journal de l'armée belge*,	12	»	

Chacun de ces recueils devant porter *une pagination différente*, il sera facultatif de souscrire, à *un seul*, à *plusieurs* ou à la collection réunie.

Les souscripteurs à la collection complète jouiront encore d'une remise. On ne pourra souscrire pour moins d'une année.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.